

ZSIDÓ SEBEK ÉS BŰNÖK.

Irta: NYISZTOR ZOLTÁN.

ÚGY GONDOLOM, egy nép akkor kezd igazán foglalkozni önmagával, lelki képének és alkatának kitergetésével és megvizsgálásával, amikor támadás éri vagy lelkileg megzavarodik. Máskülönbem nem hiszem, hogy erre a mindig keserű és ritkán vigasztaló szórakozásra egy nép ráérjen. Ha nem bántják vagy nem beteg, az élet láza és tempója kergeti, a jövő álmai hajszolják, a jelen problémái égetik és a multba nézni, hosszasan hátrafelé visszatekinteni — ideje nem lehet.

A zsidósággal valami komoly baj lehet, hogy annyit foglalkozik önmagával. Az utolsó egy-két évtizedben szinte áradattá nőtt a könyvek sora, mely kutatása vagy gyűlölete, támadása vagy védelme tárgyává tette a zsidó kérdést. Problémájává lett először másoknak, azután önmagának, fájában és vérében, nyelvében és nemzetiségében, hazájában vagy hazátlanságában, multjában és jövőjében egyaránt.

A legérdekesebb, de egyúttal a legtöbbet mondó tünet, hogy a zsidóság évezredes szokása ellenére önmagával kezd foglalkozni. Hogy sűrű, áthatolhatatlan, kegyetlen titok, gyilkos probléma lett önmagának is. Semmi sem bizonyítja ezt jobban, mint egy új magyar könyv, amelyben Pap Károly mondja el a zsidó sebeik és bűnök címén szinte valami messzianisztikus önvallomással és keresztrefeszüléssel népe és fajtája problémáit.

A könyv a legzűrzavarosabb könyvek egyike, mely valaha a porondon megjelent s mégis félbenmaradt mondataival, ködösen felsötétlő sejtetései-vel, félénk, alig kimondott, de mégis hallatlanul merész ítéleteivel a legvilágosabb és legmegdöbbentőbb zsidó vallomás. Talán onnan is ered ez, hogy a szerző csak író és nem politikus. A kérdés szabványos útjait, állításait és cáfolatait látszólag nem is ismeri. Nem tudja és nem is akarja sem a zsidó sebeiket, sem a zsidó bűnöket közkeletű frázisok vagy új jelszavak köpenyegébe elrejteni. Csak író marad, aki átérzi és átéli fájának minden rezdülését. S mint mindig, ha írók aktuális közéleti kérdésekbe tévednek, néha megdöbbentő éleslátással, máskor meg szinte szemtelen hányavetiséggel és kérkedő vaksággal ítél elevenek és holtak felett.

A könyvnek egyharmada lírai ízű és egyéni megfogalmazású története a zsidó népek Jákobtól Jézusig. Ha nem volna minden történelem, de legfőként ez a rész annyira fontos az emberiségnek és a vallástudománynak is, hol ellágyulva, hol mosolyogva lehetne olvasni Pap Károlynak ezt a különös ízű, egyéni színezésű történetét, amit a zsidó népről megálmodott vagy kiagyalt. Szerinte minden nép ősatyjai álmodtak a bibliai Jákob módjára «végtelen népről és világbirodalomról» s miután a többiek álmai beteljesültek, tehát birodalmak lettek, a beteljesületlen álmok viszont, mint a Jákobé: «Biblia, azaz ígélet lett». Ez a merész és semmivel sem indokolt bevezetés, amellyel Pap Károly a zsidó nép történelmét elkezd, már jelzi előre azt az önkényes utat, amelyet a történelem-magyarázatában követni fog. Kicsit még ámulunk, amikor az egyiptomi Józsefet, mint «az első asszimilációs

kísérlet ősatyját» mutatja be, de már nem is csodálkozunk, amikor Mózesben a zsidó meghasonlás képét festi le. A mózesi törvény neki csak «egy pásztori nyájközösséget jelent, közös földeken, közösen felosztott állatokkal» s a zsidó nép örök büszkesége: Jahve, az egész egyisten-imádat neki csak «a nyájközösség sátoros Istene». Tehát «nem a szokások, a szertartások bizonyos különbségei emeltek választalat a mózesi nép és a világ közé, nem is a faji vagy vérbeli ellentétek a szomszédok: a föníciaiak, filiszteusok és kánaániták közé, akik alig egy árnyalattal más sémiták voltak, mint a mózesi nép. Rituaisaik is állandóan keveredtek egymással. A zsidók katasztrófák idején épúgy áldoztak a Molochnak, a végzet falánkságának, akár a többi népek körökörül. Épúgy táncoltak Baal orgiáin, akárhogy harcoltak az ellen a próféták. Nem ez a fontos különbség a mózesi nép és a többi népek között, hanem az, hogy Jahve nem engedte meg a társadalmak különbségeit és ezzel megakadályozta azok kialakulását». Más népek istenei «a természet erőit személyesítették meg», Jahve elsősorban «az ember helyzetét jelenti az emberrel szemben: azt, ami a rabszolgának volt fontos s ami fontos lesz majd az egész földön, míg rabszolgák lesznek.»

Ha e kúsza gondolatmenetet valaki nem értené meg, helyesebben ha senki sem fogja megérteni, ne reánk, hanem egyenesen Pap Károlyra vessen. Az ő könyvében mindez még kuszáltabb és terheltebb, úgy, hogy csak nagy küszködés és vergődés árán sikerült ennyire is kibogozni. Annyit azonban máris megállapíthatunk, hogy Pap Károly népének a lehető legrosszabb apologétája. Amikor egy népet folyton megújuló, szakadatlan és most barbár támadások közepette multjában is meg kell védeni, a legszerencsétlenebb vállalkozás az ilyen lírába és önkényes, érthetetlen antitézisekbe fulladó leírás. Ma, amikor az Ószövetségnek, tehát a zsidó nép története egyik legfontosabb fejezetének minden értékét le akarják tagadni, mindenesetre okosabban tette volna Pap Károly, ha a líra és az önkényes köldöknézés kikapcsolásával inkább a vitathatatlan tudományos eredmények beiktatásával rajzolta volna meg népének világtörténelmileg legfontosabb szerepét. Példának vehette volna Faulhaber bíborost, aki nagyobb fenséggel és erővel s egyúttal az objektív tudomány kivédhetetlen érveivel mutatta ki, mit köszönhet a világ a zsidó népnek azzal, hogy a tiszta és a hamisítatlan egy-Isten-hitet meghirdette s a környező népek minden romlása és bálványimádása közepette tisztán fenntartotta. Kár volt Pap Károlynak a Jahve tündöklő és ragyogó fogalmát valami rosszul megemésztett és fantáziájában csak halványan felködlő német vallástörténészek képletei szerint fetissé vagy szimbolummá lezüllesztetni és összezsugorítani, mint ahogy menthetetlenül kár a mózesi törvényhozást, mely az akkori népekkel szemben emeletes magasság volt, a pásztori nyájközösség vagy valami föld- és állat-kommunizmusra lesüllyesztetni. Hogy akarják a zsidók a közelmúlt vádjait kivédeni, ha történelmüknek legbiztosabb fejezete s egyúttal érve is haszontalan cserépdarabokká török a kezükben.

Hasonló gyerekes tudatlanság vagy esetleg felháborító cinizmus az, ahogy Pap Károly a zsidó glédába állítva Jézus alakját elképzeli és megrajzolja. Szerinte «Jézus mozgalma eredetileg vallási mozgalom, mely vissza kívánja az első mózesi államot s a földet épúgy visszaköveteli a földtelen és magárahagyott parasztság számára, mint az eget, úgy ahogy ez Mózes idejében volt . . . Az «igét betölteni :» ez Jézus száján épúgy jelenti a mózesi pásztori földműves állam visszakövetelését, mint a lelki élet megtisztulását.

Csak egy ilyen mózesi földműves államban tisztulhat meg a zsidó lélek, viszont a lélek megtisztulása vissza fogja hozni az első mózesi ígéret-országot... Mózes óta valamennyi zsidó vallási vezér ezért az eszméért szállt síkra: a közös föld s a közös ég eszméjéért. A kettő elválaszthatatlan volt: mióta azonban kevesbedik a föld a parasztság lába alatt, nőnek a városok és duzzad Jeruzsálem, mind több súly esik át a közös földből a közös égre. S mire Jézus megszólal: már fontosabb a közös ég eszméje a közös föld eszméjénél.»

Ha figyelmen kívül is hagyjuk azt az elképesztő vakmerőséget, amellyel Pap Károly a zsidó írónál oly szokásos szuverén önkénnyel és göggel Jézus legtörténelmibb és legszentebb alakját ilyen megbomlott kiagyalás kódéba állítja s mellyel egyúttal vérig sért és intelligenciájában aláz meg minden keresztényt, ha tehát ettől el is tekintünk, épp ebben a pontban áll előttünk a zsidó nép minden sebe és bűne: Hogy nem tudja felismerni még ma sem, kétezer év után sem a benne és általa elküldött Messiást! Ahogy nem ismerte fel Pap Károly Jahve tiszta alakjában az örök zsidó büszkeség kövét, úgy nem ismeri fel Jézus szerepében elvettetésének és tragédiájának a súlypontját sem. A köd hiába kotlik és a fantázia hiába menekül a történelmi valóságok elől a mithoszok vagy szimbólumok világába. A zsidóság is jobban tenné, ha az eredménytelen és elsősorban ránézve tragikus elmenekülések, hátrafordulások s homokbafúródások helyett végre egyszer szembenézne, komolyan és férfiasan a történelmi tények világánál, Jézus alakjával és világtörténelmi szerepével. Amíg ez meg nem történik, amíg benne fel nem ismerik a zsidók a törvény és próféták beteljesedését, addig a szétszóródott zsidóságon az átok meg nem állhat. Sebeik vérezni fognak és bűnük szaporodni fog a végtelenbe. Addig siralmaikat nem értheti meg senki fia a föld kerek-ségén s hontalanságuknak vagy lelki összeomlásuknak, üldöztetésüknek és gettóiknak ők maguk lesznek az okozóik!

Pap Károly könyvének második harmada Jézus elmithologizált és köddé foszlott alakjával s ennek kapcsán a zsidó nép további keresztény, ókori és középkori történelmével van tele. Az embernek szinte minden haja szálla az égnek áll azokra az önkényes s csak ellenmondásokat kihívó állításokra, amelyeket Pap Károly megkockáztatott s szinte bosszankodva tolja el magától a könyvet, mint a tolakodó idegent, aki az embert léha szószátyárkodásával megkörnyékezi. S a könyv csak ott válik érdekesebbé, tanulságosabbá s egyúttal valószerűbbé, ahol Pap Károly a zsidóság vagyonosodásának és aranyimádatának a titkát felfedi. Amikor elmondja, hogy vált a ritusokba, ünnepekbe s talmudista szórszálhasogatásba (amit Pap Károly szörnyű tudatlansággal skolasztikus teológiának nevez) falazott nép hideg spekulatívvá, szinte a Kant által emlegetett és szublimálódott tiszta észsé, mely szorongattatásuk napjaiban megnyílt s átugrott a földi spekulációk terére. Hogy vette észre a zsidó nép, hogy kétes, mindig mások kegyétől függő léte, illetve annak «biztonsága csak a vagyonosodás útján érhető el s az igazi vagyon az aranynál kezdődik.» Ennek segítségével telepedhetik meg a zsidóság, puhíthatja meg szerinte az egyház, helyesebben az államhatalmak kemény gyámkodó kezét, szerezhet esetleg földet, házat, kaphat nemeséget s részt vehet a politika és kultúra irányításában». Ilyen módon az arany, ami másnál a jólét, a gazdagság mértéke, a zsidóságnál a biztonság jelképévé változik. Ez határozza meg a lét és nem lét kérdéseit és fontosságával lassan átítatja a zsidóság szellemét és belső szervezetét.» Pap Károly meglátása

helyes s kívánnivalót alig hagy maga után. A zsidóságnál a faji vagy népi öntudat helyébe «a gazdasági öntudat lép» s a spekulatív, nagyon is vagy kizárólag is a földre irányított ész tisztelete mellett legfeljebb az idejét múlt és lélektelen ritusok zörgéséből marad meg valami.

Könyvének utolsó harmadában Pap Károly a magyar zsidóság helyzetével foglalkozik. A kép, amit megrajzol, ha lehet még az eddigieknél is sötétebb; ahogy ő maga vallja: «a sorok szinte csikorognak, a toll majdnem fölmondja a szolgálatot, oly éles és száraz amit ír». Ellentmondások természetesen itt is bőven akadnak. Míg például egyrészt kategórikusan megállapítja, hogy «a beolvadottakban saját népi természetük elsatnyult, az újat pedig soha sem érezhetik át teljességgel», éppoly kategórikusan állapítja meg a másik oldalon, hogy «a zsidóság a legtipikusabb asszimiláns». Akkor is az ellentmondások kátyujába kerül, amikor megállapítja, hogy a beolvadottaknak csak egyféle szerepük lehet, «minél tetszetősebb és vastagabb álarcot kenni az önpusztító magyar lelki arcára», másrészt pedig bevallja, hogy amilyen erővel leplezte el a zsidóság a magyar igazi arcát, «ugyanolyan erővel szaggatta ezeket a lepleket (a radikális, szocialista és kommunista ideológusok)».

De ezektől a kisebb ellentétektől eltekintve a legnagyobb meglepetést Pap Károly végső következtetése fogja kelteni. Ő ugyanis úgy érzi, hogy a magyarság nagy reformokra készül s ezzel kapcsolatban a zsidóság eddigi sorsának is meg kell változni: vagy beteljesednek ezek a reformok és akkor nem tarthatja meg többé régi gazdagságát a zsidóság vezető osztálya, vagy elsikkadnak ezek a reformok s akkor «a zsidóság vezető osztályai a hatalom levő magyarokkal karonfogva s mégis mint azok cselédjei éppúgy, mint a multban, segíteni fogják meghamisítani, elhazudni vagy éppen letiporni a magyar nép számára nélkülözhetetlen reformokat. A reformált Magyarországon a zsidó sorsa felörlődés, a nem reformáltban összefoltozni az apák régi, csúf, ronggyá szakadt frigyét». Miután Pap Károly hiszi, hogy a magyarság meg fogja engedni, hogy a zsidóság önmagával rendelkezék, kimondja nyíltan a magyar zsidóság történelmi hivatását és jövődöbeli politikáját: «nyílt, őszinte vállalása zsidóságunknak úgy önmagunk, mint a világ előtt együttesen, egyszerre és mindenütt. Ez a vállalás nem azt jelenti, hogy ezzel magamat és egész népemet bűnösnek ismerem el, hanem azt, hogy őseim hibáiért vállalom a szენvedést, jóvá teszem őket... Nem arra van szükségünk, hogy mások előtt legyünk valakik, hanem hogy önmagunk előtt lehessünk azokká, akikké őseink nem tudtak lenni: zsidó néppé, mely a világnak nem csupán jósokat ad, prófétákat, hanem alkotókat is». Ami nyiltabb terminológiában annyit jelent, hogy a zsidóságnak nemzeti kisebbséggé kell válni, annál is inkább, miután Pap Károly szerint «a zsidóságnak ki kell szabadulnia az egyaránt üres vallási és spekulatív gazdasági ritusokból».

Az ember szinte megdöbben és haragosan hördül fel erre a következtetésre. Honnan veszi hát akkor Pap Károly és vele együtt összes zsidó író, tudós- vagy művésztársai, hogy a magyar kultúrában résztvegyenek zsidó pláne annak sokszor vezető szellemi pozícióit megszállják és betöltésék? Lehet-e egy nemzetnek egy percig is köze ahhoz az irodalomhoz, melyet már nemcsak vérségileg, hanem lelkileg is idegenek csinálnak az ő számára? A franciáknak is volt német nyelvű írójuk, mint ahogy a németeknek francia nevű költőjük, akik azonban minden idegen vérségi származás ellenére egygyé tudtak forni magával a nemzettel! A zsidóságnál, mint Pap Károly példája mutatja,

éppen az a baj, hogy lelkileg sem tud asszimilálódni. Hogy ír vagy politikáz, katonáskodik vagy vezérkedik egy-egy nemzet kebelében, anélkül, hogy annak sorsát végleg vállalni akarná. A lelkében mindig megmarad valami, amit a befogadó nemzetnek nem ad oda s ezért válik minden nemzet testében egy-egy keserűen érzett, idegen taggá, fölösleges résszé, melynek csak hátrányát, de soha sem előnyét érzi az illető nép.

Égész oldalakat tesz ki Pap Károlynál az a párhuzam, melyet a magyarság és a zsidóság között megvon. Minden történelmi tudás vagy elmélyedés nélküli, vakmerő és kihívó állítások, amik a magyarság körében méltó felháborodást kelthetnek, a zsidóság körében pedig az amúgy is hiányzó tisztánlátást végleg összezavarhatják. Hibáinknak és bűneinknek mi is tudatában vagyunk, de egy ezer évet megélt népről azt írni, hogy egész élete csak «ön-csonkítás» volt, hogy «alig élt igazán önálló nemzeti életet», hogy gazdaságilag tehetetlen, a kultúra megszervezésére pedig képtelen, nemcsak felháborító, hanem logikátlan is. Igazán nem kell feudálisoknak lennünk ahhoz, hogy az ilyen megállapításokat, mint: a magyarság «vezető osztályai: a mágnások és köznemesek nem voltak valóban vezető osztályok» — a tudatlanság rovására írjuk. S a századforduló magyar uráért sem kell rajonganunk, hogy visszautasítsuk az ilyen kijelentéseket: «nekik egyáltalán nem voltak illúziók s a zsidót nem azért engedték be és emancipálták, mert jó magyarnak kellett, hanem mert a hiányzó ipari, gazdasági értelmiségi erő pótlására volt szükség rájuk . . . A magyar uraknak olyan ipari, gazdasági és egyéb polgári értelmiség kellett, akivel úgy bánhatott, mint a cselédjeivel és parasztjaival szokott: őszinte patriarchális zsarnoksággal s erre a zsidó volt a legalkalmasabb . . . A magyar uraknak tehát leginkább azért kellett az emancipált zsidó, mert nem kellett neki az emancipált magyar paraszt vagy magyar munkás». Ilyen és hasonló vádak, eltekintve a történelmi tudatlanságtól vagy erőszaktól, csak torz és a végsőkig megzavarodott lélekből fakadhatnak!

Pap Károly őszinte akart lenni és szerinte a zsidó nép legjellegzetesebb vonását, az állandó és soha meg nem szűnő öngyilkosságot bemutatni — sikerült is neki. Írása nyomán tényleg úgy áll előttünk a mai zsidó, mint aki maga fonja a hurkot a saját akasztófája számára. Csak az ilyen öngyilkos lelkületből kifolyólag értjük meg azt is, hogy magyar házigazdájának — szerinte a legtipikusabb befogadónak — ilyen gyilkos sebeket osztogatott.

Hinni szeretnők, hogy ez a hang nem a magyar zsidóság hangja!

A MUSZAJKA MA NEM JÖHET...

*Találkát mára nem adtál —
mégis idevár a kedvem,
Muszaj, én kedvem örömhöz.*

*Várlak. Ágak közt susogás
susogást szomorít. Fülelem:
a Muszajka ma nem jöhet.*

*Miért? S lassan jóeste lesz:
holdfény, csillag alig párás,
remegő csend, puha árnyék.*

*S mit előbb csak susogott a
táj, most kisharang kongatja
a hegyről: Muszajka nem jön.*

*Kisharang kongásra lépek,
megyek erősen sehova
s ártatlan bokrokat zúzok.*

Seemann András.